ĒSMA parādniekiem

Pēc Finanšu ministrijas datiem, šā gada 1. janvārī nodokļu parādu kopējā summa bija aptuveni 904 milj. Ls, no kuriem 396 milj. Ls vērtējami kā potenciāli atgūstami. ZAB *Sorainen* partneris nodokļu jautājumos **Jānis Taukačs** secina, ka, pēc Finašu ministrijas aprēķiniem, tiek cerēts uz 250 milj. Ls liela parāda atgūšanu.

FOTO – VITĀLIJS STĪPNIEKS, DIENAS MEDIJI

Parāda nauda Valdība, dodot vienreizēju iespēju nodokļu parādniekiem samaksāt pamatparādu un 10% no kavējuma naudas, cer iekasēt miljonus ▶ 4–5

Miljonu vārdā gatavi ziedot

Valdība grib dot vienreizēju iespēju nodokļu parādniekiem maksāt no soda naudas, tādējādi dzēšot kavējuma naudu un 90% no soda

Uzņēmēju viedoklis par šo iespēju atšķiras. Valdība uzdevusi Finanšu ministrijai līdz 1. aprīlim izstrādāt likumprojektu par nodokļu atbalsta pasākumiem (NAP).

Cēls mērķis

«Šī pasākuma mērķis ir atvieglot nodokļu maksātājam ekonomiskās krīzes rezultātā radušos nodokļu parādu slogu un palielināt nodokļu ieņēmumus,» valdības sēdē uzvēra Finanšu ministrijas pārstāve Dace Avotiņa. ZAB *Sorainen* partneris nodokļu jautājumos Jānis Taukačs tam piekrīt, piebilstot, ka tādējādi tiks palielināti budžeta ieņēmumi, dodot iespēju personām, kuras izvairījušās no nodokļu nomaksas, segt valstij radītos zaudējumus. «Par jau esošiem nodokļu parādiem (t. sk. par audita uzrēķiniem) uz 01.07.2010. par iepriekšējiem trim gadiem nebūs jāmaksā 90% soda naudas (uz 01.01.2011.) un nokavējuma nauda, ja nodokļu maksātājs 90 dienu laikā (t.sk. TAP ietvaros) piekritis samaksāt šos parādus,» uzsver J. Taukačs. Viņš uzsver, ka parāds jāsamaksā piecu gadu laikā saskaņā ar grafiku atkarībā no parāda apmēra, ja VID piekritīs pagarinājumam. Pašvaldībai būs tiesības piemērot šādu pasākumu arī par NĪN. Šis pasākums neatbrīvos personas no kriminālatbildības. Ja pamatparāds ir mazāks par 100 Ls fiziskām personām un 500 Ls juridiskām personām, maksājumi pilnā apmērā būšot jāveic 90- 180 dienu laikā pēc nodokļu atbalsta pasākuma sākuma, skaidroja D. Avotiņa. «Pēc pamatparāda samaksas pilnā apmērā un 10% soda naudas samaksas nodokļu administrācija dzēsīs ar attiecīgo pamatparādu saistītās nokavējuma naudas pilnā apmērā un soda naudu 90% apmērā,» uzsvēra D. Avotiņa. Uzņēmējiem, kuri vēlas darboties NAP, jārēķinās, ka, lai pielīdzinātu nodokļu maksājumu nokavējuma naudu beznodrošinājuma kapitāla cenai tirgū, pēc nodokļu atbalsta pasākuma 90 dienas nokavējuma nauda tiks palielināta no 0,05% dienā līdz 0,07% dienā (~25% gadā) kopš nodokļu atbalsta pasākuma 90. dienas visiem nodokļu maksātājiem.

Varot atgūt miljonus

Pēc Finanšu ministrijas datiem, šā gada 1. janvārī nodokļu parādu kopējā summa bija aptuveni 904 milj. Ls, no kuriem aptuveni 174 milj. Ls jeb 19,3% veidoja nokavējuma nauda. Pēc VID un FM aplēsēm, šā gada sākumā nedaudz vairāk kā 111 tūkstošiem parādnieku ir nodokļu parādi 396 milj. Ls apmērā, kas vērtējami kā potenciāli atgūstami.

«VID primārā funkcija ir iekasēt nodokļus, tāpēc nebūtu jāuztraucas, ka šo pasākumu dēļ netiks iekasēta soda nauda vai nokavējuma nauda. Ja izdotos iekasēt kaut vai pusi no nesamaksātajiem nodokļiem, ko nodokļu maksātāji šobrīd ir parādā valstij, nebūs vajadzīgs celt nodokļus vasarā,» secina J. Taukačs. Viņš gan norāda, ka gandrīz pusi veido parādi, kas atzīti par neatgūstamiem (maksātnespējīgie uzņēmumi vai tādi maksātāji, kam nav mantas, uz ko vērst piedziņu). «No Finanšu ministrijas aprēķiniem noprotams, ka tiek cerēts uz parādu ap 250 milj. Ls atgūšanu,» stāsta J. Taukačs.

Sen jau vajadzēja

«Pats princips kā tāds, kad valsts ar īpašu programmu mēģinās noturēt pie dzīvības ekonomiskajā krīzē smagi cietušos uzņēmējus, ir apsveicams,» uzsver LDDK ģenerāldirektore Elīna Egle. Viņa gan uzskata, ka šis pasākums ir jau nokavēts. Arī J. Taukačs uzskata, ka šis soli bija jāsper, kad sākās krīze. Viņš atceras gadījumu, kad kādam klientam, ražošanas uzņēmumam pirms pāris gadiem bija dilemma - slēgt uzņēmumu vai sākt maksāt apļokšņu algas. «Iemesls šādam izmisuma solim bija bankas atteikums kreditēt, kas izraisīja arī VID atteikumu pagarināt nodokļu samaksas termiņu. Tagad VID audita rezultātā, protams, par šo pārkāpumu uzņēmumam sarēķinājuši gan nodokļus, gan 300% soda naudu,» zina teikt J. Taukačs. Viņaprāt, šādas uzņēmumu dzīšanas pelēkajā sektorā nebūtu bijis, ja šobrīd MK izskatītā iniciatīva jau būtu spēkā iepriekš. «Valstij taču arī ir izdevīgi, ka tiek saglabātas darba vietas, apgrozījums utt, nevis uzņēmums nogrimst zem bargā, it sevišķi darbaspēkam piemērojamā nodokļu sloga. Tagad šādam uzņēmumam vismaz varbūt būs iespēja panākt taisnību, ja tiks piemērota šī valsts pretimnākšana uzņēmējiem,» tā J. Taukačs.

LDDK ģenerāldirektore Elīna Egle gan norāda, ka daudz kas būs atkarīgs no tā kādas būs iecerētā likumprojekta normas, prasības pret tiem, kuri vēlēsies pieteikties un samaksāt pamatparādu plus 10% no soda naudas.

Uzmanīgi ar uguni

«Ar 100% kavējuma naudu un teju vai visas 90% soda naudas dzēšanu masveidā visiem uzņēmumiem, kuri pieteiksies iecerētajā programmā, ir jābūt uzmanīgiem,» tā ideju vērtē zivju pārstrādes a/s *Brīvais vilnis* valdes priekšsēdētājs Arnolds Babris. Viņš savu teikto pamato ar to, ka šāds kavējumu un soda naudu amnestijas pasākums var degradēt uzņēmējdarbības vidi un tādējādi radīt konkurences izkropļojumus. «Kā jutīsies uzņēmējs, kurš maksā visus nodokļus, redzot, ka konkurents, kurš nemitīgi dempingojis ar gatavās produkcijas pārdošanas cenām un nav maksājis pilnībā nodokļus, tagad piesakās šajā programmā un viņam ir jāsamaksā tikai pamatparāds plus 10% kavējuma naudas?» jautā A. Babris. Viņaprāt, šādā situācijā būtu nepieciešams sociālo partneru, nozaru asociāciju vērtējums par konkrēto gadījumu, jo pretējā gadījumā arī nodokļus maksājošajam uzņēmējam rodas pamatots sašutums. «Tas ir viens piemērs, kurā valsts, vēloties iegūt papildu naudu budžeta deficīta lāpīšanai, var dot pamatīgu triecienu nodokļus maksājošajiem nozares uzņēmējiem, kas šobrīd ir budžeta balsts,» brīdina A. Babris. Viņaprāt, valsts, piežmiedzot nodokļus daļēji nemaksājošajos uzņēmumos un piespiežot tos pārtraukt savu darbu, ļautu palielināt noslodzi - ražošanas apjomus - nodokļus maksājošajiem uzņēmumiem, tādējādi veicinot godīgu konkurences cīņu, ļaujot tiem uzlabot savus ekonomiskos rādītājus. Ir cits gadījums, kurā A. Babris uzskata, ka 90% soda naudas un kavējuma naudas dzēšana ir labākais iespējamais risinājums. «Situācijā, kad kādas nozares sistēmveidojošajam uzņēmumam kaut kādu problēmu dēļ ir radušies nodokļu parādi, ir aprēķinātas kavējuma un soda naudas, šāda uzņēmuma darbības izbeigšana daudzus nozares uzņēmējus nostādīs uz bezdibeņa malas, jo būs jāmeklē, piemēram, unikāla kāda materiāla vai izejvielas piegādātāja aizvietotājs, turklāt potenciālais jaunais piegādātājs par šo pakalpojumu varētu vēlēties ievērojami

FOTO – KRISTAPS KALNS, DIENAS MEDIJI

▸ LDDK ģenerāldirektore Elīna Egle:

„Pats princips kā tāds, kad valsts mēģinās noturēt pie dzīvības ekonomiskajā krīzē smagi cietušos uzņēmējus, ir apsveicams, tikai žēl, ka tas ir nokavēts.»

▸ A/s *Brīvais vilnis* valdes priekšsēdētājs Arnolds Bąbris:

„Gribu cerēt, ka šāds soda un kavējuma naudu amnestija nodokļu parādniekiem nav izstrādāta kādu atsevišķu kompāniju glābšanai.»

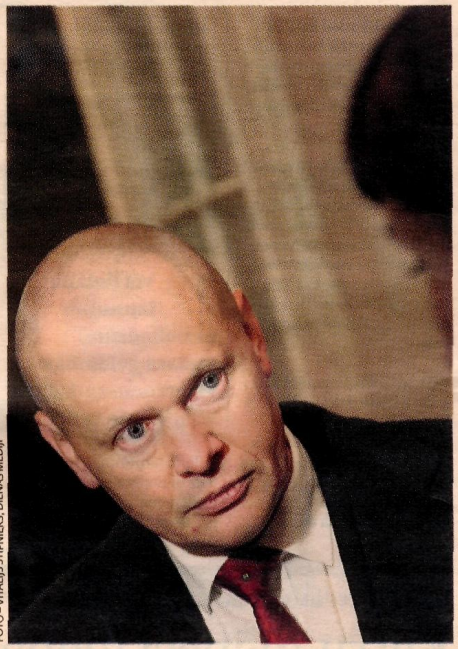

FOTO – VITĀLIJS STĪPNIEKS, DIENAS MEDIJI

AKTUĀLO, REĀLI PIEDZENAMO NODOKĻU PARĀDU VĒRTĪBAS SADALĪJUMS

Avots: Db pēc Ministru kabineta sēdes materiāliem

NODOKĻU KOPĒJIE PARĀDI

▸sadalījums pa nodokļu veidiem % uz 2011. gada 1. janvāri

Avots: Db pēc Ministru kabineta sēdes materiāliem

parādus

pamatparādu un 10% naudas apmēra

FOTO – RITVARS SKUJA, DIENAS MEDIJI

▸ A/s *SAF Tehnika* valdes priekšsēdētājs Normunds Bergs:

„Tas ir pozitīvs žests no valsts puses, kas varētu ļaut daudziem uzņēmumiem izdzīvot pēc pārciestās ekonomiskās krīzes.»

augstāku samaksu nekā iepriekšējais, tādējādi palielinot ražotāju izmaksas un samazinot konkurētspēju,» skaidro A. Babris. Tieši tāpēc, viņaprāt, šādas normas piemērošana ir jāvērtē ļoti selektīvi. «Gribu cerēt, ka šāda soda un kavējuma naudu amnestija nodokļu parādniekiem nav izstrādāta kādu atsevišķu kompāniju glābšanai,» tā A. Babris.

Konkurenci nekropļos

«Šo pasākumu rezultātā neradīsies nevienlīdzīga attieksme pret godīgajiem nodokļu maksātājiem, jo rezultātā nodokļus būs samaksājuši gan apzinīgie maksātāji, gan arī nemaksātāji,» uzskata J. Taukačs. Viņaprāt, runa ir tikai par sankciju nepiemērošanu, nevis klasisko nodokļu amnestiju. «Vienīgā negodīgā situācija veidosies attiecībā pret nodokļu maksātājiem, kuri kopš 01.07.2010. ir jau samaksājuši nokavējuma un soda naudu, taču šī nevienlīdzība arī, visticamāk, saglabāsies,» analizē J. Taukačs.

Pozitīvs solis

«Tas ir pozitīvs žests no valsts puses, kas varētu ļaut daudziem uzņēmumiem izdzīvot pēc pārciestās ekonomiskās krīzes. Nevaru ar skaitļiem pierādīt, cik daudz tādu uzņēmumu varētu būt, taču tādi noteikti būs,» uzsver telekomunikāciju aparatūras ražotāja a/s *SAF Tehnika* valdes priekšsēdētājs Normunds Bergs. Viņš norāda, ka situācijā, kad soda un kavējumu nauda pārsniedz pamatparādu, uzņēmēji neredz jēgu maksāt ne tikai nodokļu pamatparādu, bet arī kavējuma un soda naudu.

«Šādā situāciju, visdrīzāk, bargās soda sankcijas ir pamats konkrētā uzņēmuma nolaišanai pa burbuli, bet valsts var pēc tam mīlj. Ls norakstīt, jo tie nav piedzenami,» tā N. Bergs. Viņaprāt, arī valstij nav jēgas uzņēmumam piespriest maksāt nepaceļamas summas, jo tās nedabūs. «Uzskatu, ka daudzi uzņēmēji, redzot, ka parāda summa ir samaksājama, to arī pakāpeniski, pēc noteikta grafika samaksās,» norāda N. Bergs. Viņš piebilst – cik lielu labumu šāda norma nesīs, to rādīs laiks.

Māris Ķirsons